DE L'AMOR PER LA PARAULA:
Estudis en homenatge al professor José Enrique Gargallo Gil
2026, pp. 621–630, https://memoriadelcor.org

L'ORNITÒNIM VALENCIÀ *BOIX* 'TIPUS D'ÀNEC', RELÍQUIA DEL LLATÍ BOSCIS

Joan VENY
Institut d'Estudis Catalans / Universitat de Barcelona

1. INTRODUCCIÓ

L'objectiu d'aquest treball és ampliar la documentació referent a l'ornitònim *boix* (*Aythya*) (amb les variants *boixet*, *buixot*) i esbrinar-ne l'etimologia, fins ara desconeguda o relacionada, amb dubtes i a tort, amb *boix* 'arbust'. El *DIEC* de 1995, entre altres significats, inclou *boix* 'nen' i, com a sinònim de l'ornitònim, *morell cap-roig* (*Aythya ferina*), que eixampla amb altres noms del mateix gènere: *morell de plomall* o *morell* (*Aythya fuligula*), *morell xocolater* (*Aythya nyroca*), *morell buixot* (*Aythya marila*). Fidel *et al.* (2014) donen com a sinònim sudvalencià d'*Aythya ferina*, *ronca(d)or.*[1]

La meva recerca s'ha estès a esbrinar si el *boix* 'espècie de gavina' d'Eivissa i Formentera comparteix la mateixa etimologia.

2. DOCUMENTACIÓ

Vet aquí la documentació de *boix*, referida als ornitònims:

1296 *Llibre d'establiments i ordenacions* (ap. *CIVAL*): «un xibech cinch diners. Un *boix* set diners 1 colom dos»; «fotja quatre diners, item un *boix*, huyt diners».

[1] Em plau expressar la meva gratitud, per diversos ajuts, a Pere Quetglas, Cosme Aguiló, Enric Ribes, Lluïsa Castellon, Aina Rusca, Joan Ramon Veny Mesquida, Margarida Veny Mesquida; a Helena Guasch, pels seus dibuixos.

1310 *Archivo*, (I, 365): *boix* «Un xibert ... un *boix* ... un colom» (a. 1310) (ap. *DCVB* «Ocell aquàtic, blanc, de l'espècie *Fulicula ferina*, que habita per la vorera de mar d'Eivissa i per l'Albufera de València»).

1369 *Dicc.Aguiló*: «*Boix*: 2. Ocell: entre els ocells de caça que menjaven a València en 1310 hi ha el *boix*, que és au de l'Albufera segons el catàleg de 1792; un *boix* valia deu diners com la perdiu o l'ànet, *Tarifa de caça*, València, 1369».

1545 *Anyés*: *Boixet*. *Bosa* [error pel gr. *Boska*]: «Ab Aristotele graeco *bocka*, et anati similis et corpore minor dicitur. Nec aliam dixerim, quam eam, quae *a nostris Catarogianis piscatoribus uulgo adpellat boxet*. Cuius paene similitudinis est ea ales, quae ab iisdem sarcet dicta est, corpore licet sit minor» TRADUCCIÓ. [«Aristòtil, en grec, l'anomena *bocka* i diu que és semblant a l'ànec, però amb un cos més petit. Jo diria que no és altra que aquella que els nostres pescadors de Catarroja popularment l'anomenen *boxet*. Se li assembla molt una au que aquests mateixos anomenen *sarcet*, però aquesta és més petita»].

s. XVI *Dicc. Aguiló*: *Boxet [boixet]* «2. Caça de l'Albufera (València, XVI, XVII)».

1646 Bernat Sirlot, *Les estil·lades i amoroses lletres* (ap. *CIVAL*): «envie't un *boix* gallart perquè t'esclafe».

1795 Orellana: «*Boix*. Te el pico pardo, el cap roig, lo restant de color de cendra, pata y tot lo demés; la grandària poch menys que l'Anet [= collvert], del qual se distinguís molt poch. Ve per setembre, i s'enva per Abril. Agnesio en llati lo nomena *Bosa*».

1844-1845 La Donsayna (ap. Martí Mestre 2011 s. V.): «Ahí els envie en un fardo,/ un *boix*, un piulo, un morell».

1891 Martí Gadea *Diccionario general valenciano-castellano*: «[*Boix*]. Ánade ferino: ánade de la Albufera de Valencia muy parecida y algo menor que el ánade, de pico pardo, cabeza colorada, y patas y demás, ceniciento; viene por septiembre y se va por abril. Agnesio la llama *Bosa*, en latín».

1916 Boscà: «Anas ferina o *boix*» (p. 100); *Boix*: *Fuligula* (*Anas*) *ferina* (p. 117).

1920 A. M. Alcover (*BDLC* XI, 333-334): «A Eyvissa hi ha un aucell de mar, una espècie de gavina, que també se diu *boix*».

1970 Joan Fuster, *L'albufera de València*: «coll verd, bragat, piuló. Sarset, *boix*, fumarell, bequeruda, camallarg» (ap. *CIVAL*).

1973 Maluquer: «L'ànec cap-roig (*Aythya ferina*), conegut per *boix* a les terres valencianes, constitueix, ensems amb altres tres representants del gènere *Aythya*, el nucli principal dels ànecs capbussaires. Amida uns 46 cm. Té el cap i el coll castanys; el pit és negre, el mantell gris, i l'abdomen blanc. Ambdós sexes tenen el bec negre amb una anella blavosa. La femella és de color bru, i la ploma que volta el bec és

tenyida de groc. [...] Ací és immigrant d'hivern bastant comú, i nia en petit nombre al sud del País Valencià (p. 243). *Cf. Ànec xocolater Aythya nyroca*, *roget* a València; *ànec de plomall* (*Aythya fuligula*), *morell* a València; *ànec buixot* (*Aythya marila*) amida 48 cm. (Maluquer)».

1987 Costa Juan (1987): «Espècies prou comunes a l'entorn de Formentera com la gavina corsa (*Larus audouinii*) o el *boix* (*Sula bassana*) també ocasionalment s'hi poden veure» (p. 81).

1995 *DIEC*: *Boix*, *m*. Morell cap-roig [*Morell cap-roig* = *ànec cap-roig* (*Aythya ferina*), de plomatge blanc grisenc amb el cap de color marró vermellós i pit negre el mascle]. Altres espècies: *morell de plomall* o simpl. *Morell* (*Aythya fuligula*); *morell xocolater* (*Aythya nyroca*); *morell capellut*, morell mascle; *morell de mar*, ànec negre.

1998 *GDLC*: *Boix* ORNIT. *Ànec gavatx* [*Ànec gavatx* (o *cap-roig*) *Aythya ferina*, de colors grisos, amb el cap bru i el pit blanc]; altres espècies del gènere = *morell cap-roig*:

1998 *GDLC*: *Ànec buixot* (*Aythya marila*), marí, que hiverna als països Catalans, s. V. *Ànec*. [Altres espècies del gènere *Aythya*: *ànec de plomall* = (*Aythya fulicula*), *ànec xocolater* (*Aythya nyroca*). *Morell*. Nom donat, de vegades, als ànecs cabussadors que pesquen en aigües dolces. Esp. *Ànec de plomall*. ... *Morell capellut* Morell mascle *Morell cap-roig*= *Ànec cap-roig* ... *Morell de plomall* Ànec de plomall ... *Morell xocolater*. Ànec xocolater. S.v. *morell*].

2004 Josep Palomero: «relaciona esta paraula amb el *boix* i una classe d'ànec» (ap. *CIVAL*).

2007 *DIEC*: *Boix*, *boixa* 1. Nen. Nena. 2. *Morell cap-roig* = Ànec cap-roig (*Aythya ferina*) s. V. Morell; *morell buixot* = ànec buixot (*Aythya marila*); *morell de plomall* = ànec de plomall (*Aythya fuligula*); *morell xocolater* = ànec xocolater (*Aythya nyroca*).

2017 Aguiló-Mestre (2017): *boix* (*Morus bassanus*): «Al nord d'Eivissa i a Formentera, *boix* té una forta presència»; veg. També Aguiló / Mestre (2008).

2019 Jaume Fàbrega, *Cuina i cultura del gust al País Valencià*: «sarsell, polla d'aigua, moret, *boix*, un piulo, un morell» (ap. *CIVAL*).

2021 Josep Franco, *Temps mort* (ap. *CIVAL*): «el vol, o d'un *boix* que es dispara».

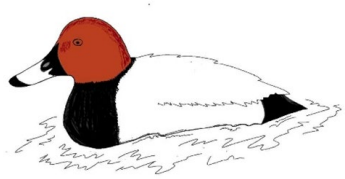
3. COMENTARIS

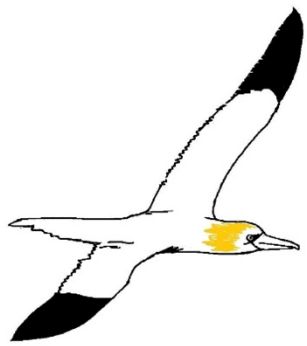
De totes aquestes dades deduïm que

A) *boix* 'tipus d'ànec': *1*) compta amb una rica documentació, des del s. XIII; *2*) es troba en el valencià central com a mot propi dels caçadors de l'Albufera (Dicc. Aguiló, Orellana, Martí Gadea, Fuster) o de l'Horta de València (*Anyés*), però no apareix en el valencià meridional, contràriament al que afirma Maluquer («nia en

petit nombre al sud del País Valencià»); *3*) es cotitza més que el colom, el xivert i la fotja, equiparat a la perdiu i al collvert; *4*) *Boixet* conté el sufix diminutiu *-et* d'acord probablement amb la menor dimensió respecte de l'ànec (Aristòtil, ap. *Anyés*; «la grandària poch menys que l'Anet» [= collvert] [Orellana]); *5*) el determinant d'*Ànec buixot* és un der. De *boix*, amb tancament de la vocal en [u] per la pressió de la labial inicial, i potser s'ha format amb el sufix augmentatiu *-ot* per ser de major grandària que els altres *Aythya*; *6*) una part dels *Aythya* coneixen el sinònim *morell* (com a nucli), procedent del llatí MAURELLU, der. De MAURUS, pel color negre del cap, i algunes espècies, del cos, comparat amb el color fosc de l'habitant de Mauritània; *7*) la forma grega *Bosa*, adduïda per Orellana i copiada per Martí Gadea, és error per *Boska*; *8*) *Boix* pot referir-se a diversitat d'espècies del mateix gènere (*cf.* Maluquer).

B) El terme *boix* designa també una espècie diferent de l'*Aythya*, el *Morus* (o *Sula*) *bassanus*, dit també *mascarell*, que viu a les costes d'Eivissa i Formentera, mot inventat per Salvador Maluquer (veg. 1973 Maluquer), quan aleshores no se'n coneixien sinònims populars que després Aguiló / Mestre (2008) donarien a conèixer per al balear.

4. ETIMOLOGIA

El nostre objectiu se centrarà en el *boix* valencià, *Aythya*, 'tipus d'ànec', i intentarem esbrinar si el *boix* eivissenc, *Morus bassanus*, comparteix o no la mateixa etimologia.

A l'hora de tenir en compte l'origen de *boix* (*Aythya*), les obres que se n'ocupaven el desconeixien o bé oferien propostes insegures o inacceptables, com es pot veure en aquests textos, que després comentarem:

— A.M. Alcover 1920 (*BDLC* XI, 333-334): [*Buixó*, llinatge] «diminutiu de *boix*: arbre: Lin. També se diu *Buix*. A Eyvissa hi ha un aucell de mar, una espècie de gavina, que també se diu *boix*, que fa un cant com el bel d'un infant que plora. D'on és segur que ve l'anomenar a Eyvissa els infants *boixos*. Sí, allà *boix* és un infant qui mama».

— Coromines 1981 (*DECat* II, 53b): «A Eivissa hi ha vora mar, una espècie de gavina que fa un cant "com el bel d'un infant que plora ([A. M. Alcover] BDLC, XI, 333), però és clar que la translació és de l'infant a la gavina; altrament el terme s'ha estès també a l'Albufera de València[...]; sens dubte la gavina eivissenca arriba volant fins a la costa valenciana i allí li han conservat el nom dels eivissencs».

— *GDLC* 1998: *Boix*. «D'origen incert, potser relacionat translatíciament amb *boix*, l'arbust».

— Aguiló / Mestre (2017): *Boix*. «No sabem el motiu d'aquesta denominació».

— Àlvarez-Cros / Trabalon (2017): *Aytha marila* "[Morell] *buixot*. «No es pot descartar que tingui l'arrel al verb *buixir*, variant de *abuixir* o *abuixar*, que significa 'lladrar', en al·lusió a la veu de la femella d'aquest mascle».

Respecte a aquestes opinions, remarquem:

1) la inconsistència de lligar *boix* amb el nom de l'arbust (*GDLC*; < llatí BUXUS), car no és visible cap sema d'aquest relacionable amb algun de l'ocell;

2) pel que fa a la tímida proposta d'Alcover de lligar el *boix* d'Eivissa ('*Morus bassanus*', segons identificació de Costa Juan [1987] i d'Aguiló / Mestre [2008]) amb el cant de l'ocell «com el bel d'un infant que plora» i d'aquí l'evolució a 'infant', cal replicar que cap tractat ornitològic cita el crit de l'ocell com una característica pròpia, com tampoc ho fa en els seus sinònims *mascarell*, *alcatràs*, *cabussaire*, *soteler*, *corb marí* (Àlvarez-Cros / Trabalon 2017), bé que caldria comprovar aquest atribut; en canvi sí que es destaca l'espectacularitat dels picats («com a pescador ardit, cap ocell no l'avantatja: es precipita sobre el peix que ha ullat des d'una altura de vegades superior als 30 metres, i li cau al damunt, vertical com una pedra, tot aixecant un sortidor

d'escuma visible de molt lluny» [Maluquer]). Quant a aquesta associació de *boix* 'ocell' amb *boix* 'nen' a través del crit de l'ocell, potser és més acceptable que aquest darrer significat provingui d'una metàfora-metonímia que, a partir de 'mà de morter', per estar fet de fusta de boix, s'hagi estès a 'membre viril' (*cf. mà de morter* amb aquest sentit, *DECat*) i després aplicat a una criatura, com ha passat, segons addueix Coromines, en *atzep* 'infant de poca edat' (< àrab AZ-ZEBB 'membre viril'), *carallet* (*DECat*); el *boix* 'mà de morter' coneix documentació des del s. XIII (*DCVB*) i un poema eròtic atribuït a Vicenç Garcia, Rector de Vallfogona, juga amb la relació de 'mà de morter' amb 'penis' («tenint tal *boix* i forces d'estarot ['estaca'], tot membre hi passa llis [al sexe femení] com un vellut») (Rossich 1985). També s'ha de tenir en compte, com insinuava Moll (ap. *DECat*), que *boix* 'nen' pugui tenir relació amb *boix* derivat deverbal de *boixar* 'tenir acte carnal'(com de *resar* > *rés*, de *passar* > *pas*), mot eufemístic429F[2] generat per comparació amb *boixar* 'ficar la boixa dins el botó del carro' (*PALDC* IV, 576); veg. semblantment *fotim*, *fotema*, *fotimó* 'infant menut i bellugadís' (*DCVB*), formes relacionades amb la idea de l'antic *fotre* 'copular';430F[3]

3) pel que fa a l'àrea geogràfica de *boix*, Coromines connecta els seus dos valors, *Aythya*, del continent, i *Morus bassanus*, de les Pitiüses, que procedirien del significat 'infant', propi d'aquestes illes, generat, segons Alcover (1920: 331), a partir de la metàfora-metonímia d'aquest amb el suposat crit de la gavina, i així, a parer de l'eminent etimòleg, *boix* s'hauria estès a l'Albufera valenciana («sens dubte —diu— la gavina eivissenca arriba volant fins a la costa valenciana»); un procés inaudit, car és a Eivissa on, a través de relacions sobretot marítimes, arriben els valencianismes (*dacsa* 'blat de moro, *aliacrà* 'fel sobreixit', *tarquim* 'solatge', etc, [*cf.* Veny 1999: 102-104]).

4) tampoc és acceptable relacionar (*morell*) *buixot*, nom d'una altra espècie ornitològica (*Ayphya marila*), amb un derivat d'*abuixir*, *buixir* 'lladrar' (Àlvarez-Cros / Trabalon 2017), perquè el sufix no s'aplica a formes verbals sinó nominals.

5. PROPOSTA DE *BOIX* < LLATÍ *BOSCIS*

Centrant-nos ara en el *boix* valencià, s'ha de descartar la primera idea de partir de 'tipus d'arbust' car no s'hi veu cap element de connexió semàntica. La nostra proposta va en una altra direcció: amb el suport d'una documentació antiga (s. XIII), fent volar la imaginació, a partir del grec *boska* (correcció de *bosa* a *Anyés* i Orellana) i aplicant els nostres coneixements de gramàtica històrica, vam pensar en un nucli

[2] Veg. com el mallorquí Figuera (1840) no defineix el mot i només posa l'equivalent castellà «*Boxar* v. a. ... coder [sic]».
[3] Segons m'explica Cosme Aguiló, entre els infants de Santanyí, *fotim* volia dir 'semen'.

*BOSCI-, on el grup -CI- esdevindria [ʃʃ] i tindríem **boix*, com ha passat en casos semblants com *feix* < FASCIS, *créixer* < CRESCERE, *néixer* < NASCERE [Moll 2006]); consultat un vell diccionari que tenim a casa, *Valbuena reformado* (1851) ens vam trobar amb aquesta agradable sorpresa: «*Boscas*, *-adis o Boscis*, *-idis*. f. Ave que se cría en estanque como los gansos».

L'autor, a més de recollir la forma grega i la forma llatina adaptada, em donava el significat ornitològic dels mots, referit a una palmípeda, coincidint amb el valencià *boix*. A partir, doncs, del llatí BOSCIS, nominatiu, o, millor, de l'acusatiu analògic d'aquest, *BOSCEM, s'havia generat en català *boix*; no sembla que hagués de provenir de BOSCIDEM, que hauria conegut un probable resultat **bóixeu* (*cf.* el cat. ant. *ràbeu* < RAPIDUM, *sútzeu* < SUCIDU, Moll 2006).

6. MÉS INFORMACIÓ LLATINA

El diccionari esmentat havia recollit dades d'obres anteriors:

> *boschis*, *boscis*, *-idis*; *boscis*; *boscas*, *-adis*, oiseaux renfermés et qu'on nourrit (Court de Gebelin, *Dictionnaire étymologique de la langue latine*, Paris, 1779)

A voltes les obres eren citades pel mateix autor («diccionario [-] aumentado con más de 20.000 voces y otras tantas acepciones sacadas de los mejores diccionarios modernos, entre ellos el de Freund, Quicherat y Daveluy»):

> *boscis*, -idis, f. = boskás, eine Entenart [classe d'ànec'], Colum 8, 15, (viell. nach dem Grieschischen, richtiger boscas, -adis) (Wilhelm Freund, *Wörterbuch der lateinischen Sprache*, Leipzig, 1834-1840)
> *boscas*, -adis (Boskás), sorte de canard (L. Quicherat et A. Daveluy, *Dictionnaire latin-français*, 46e éd. revisée per Émile Chatelain, Paris, Hachette, 1910)

Algun altre autor dóna més informació:

> *Boscas*, *-ados* veg. *boscis* //*Boscis, -idis* [-] Clausae pascuntur anates, querquedulae, *boscides*, phalerides, similesque volucres, quae stagna et paludes rimantur. *Boscides* sunt aves anatibus similes, sed minores [-] Graece enim dicuntur *Boskás*, *-ados* (Forcellini 1858-1875). [Els ànecs pasturen en llocs tancats, cercetes, "boscides", "falèrides" i aus semblants, que freqüenten estanys i albuferes. Les "boscides" són aus semblants als ànecs, però menors. [-] En grec es diuen *Boskás*, *-ados*]. (Forcellini 1858-1875).

Aquestes testificacions dels diccionaris llatins ens confirmen l'existència del mot BOSCIS, al costat del sinònim grec, BOSCAS (aquest sense descendents romànics), per a designar un tipus d'ànec.

7. PROCEDÈNCIA GREGA

Els diccionaris grecs testifiquen aquestes formes, *boskàs*, *boskis*, eventualment *baskàs*, i, a més, precisen amb dubtes l'espècie anàtida, "tipus d'ànec, potser cerceta', 'xarxet comú' (*Anas crecca*)":

> gr. *boscás, -ados* [-[subs., kind of duck, perhaps teal ['cerceta', 'xarxet comú'], *Anas crecca* ['xarxet comú'] (Liddell / Scott 1951)
> gr. *-boskís, -ídos* formant part de *proboskis* 'trompa', en relació amb el v. *bósko* 'pasturar, alimentar' aplicat a oques, cabres, etc. (Chantraine 1999); potser relacionat amb
> *Bóskas*, *-ados*, orn. cerceta, *Anas crecca* Aristofanes; *Baskás* Orn., un tipus d'ánade. Etim. dubtosa, suposadament d'origen traci o il·liri (*DGE*).

8. *BOIX* VALENCIÀ, D'ORIGEN LLATÍ

D'aquesta manera creiem incontestable que *boix* 'tipus 'd'ànec', designació pròpia del valencià central, deriva del llatí BOSCIS, manllevat al grec, o, més aviat de l'acusatiu *BOSCEM del llatí vulgar.; *cf.* altres casos del tribut grec al llatí (*calàndria*, *pelicà*, *pardal*, *faisà*), com també ha passat en noms de peixos (*congre*, *morena*, *salpa*, *sarg*, etc., *cf.* Veny 2022: 38).

9. *BOIX* PITIÚS, D'UN ALTRE ORIGEN

Quant al *boix* pitiús, 'mascarell', creiem que es tracta d'un mot d'origen diferent. Efectivament, aquest pertany a la família dels súlids, dels quals és l'únic representant, té el bec recte i afuat, és un gran bucejador, freqüenta les costes marines («l'ocell marí més gran d'Europa» [*Guia*]), no coneix documentació antiga; mentre que el *boix* valencià forma part de la família dels anàtids, té el bec eixamplat, és capbussador, viu en llacs i albuferes i coneix documentació des del s. XIII (Svenson 2024; Àlvarez-Cros / Trabalon 2007; *Guia*).

Aquest origen diferent de *boix* no està encara aclarit, potser de *boix* 'nin', que seria defensable si es confirmés la referència d'Alcover, "fa un cant com el bel d'un infant que plora", d'on 'infant', però creiem que probablement és una confusió amb la gavina xerradora (*Larus ridibundus* [Aguiló / Mestre 2017]). En cas que tingués relació amb el mot valencià, no seria una translació de l'eivissenc cap al valencià sinó a l'inrevés, com ha passat amb tants de mots. També és possible que es tracti d'un deverbal de *boixar* (que devia ser usat en eivissenc antic, a jutjar pel compost *boixacriades* [Ribes 1991]), partint tots dos de la idea de 'procrear' per desembocar en la de 'criatura'.

10. CONCLUSIÓ

En la recerca de *boix* 'tipus d'ànec', d'àrea valenciana, objectiu primordial d'aquest treball, creiem que el llatí BOSCIS 'ànec', en la seva forma acusativa *BOSCEM, n'és l'ètim indiscutible, d'acord amb el fonetisme evolutiu i la semàntica; d'aquesta manera hem revelat l'origen d'un mot que fins ara es mostrava revés a la llum etimològica, però que ara s'endinsa dins les arrels més profundes de la llengua mare i que, a més, constitueix en català l'únic descendent del mot llatí, desconegut en les altres llengües romàniques, com ha passat en casos com *brisa*, *congriar*, *conjuminar*, *enyorar*, *rebutjar*, *pestriu*, etc. (Veny 2022: 72, nota 46). No deixa de ser espectacular que un mot llatí com BOSCIS s'hagi mantingut amb fermesa, desafiant el trànsit dels segles, en el llenguatge dels caçadors de l'Albufera valenciana.

En canvi, el *boix* pitiús (*Morus bassanus*) té un altre ascendent, d'origen no aclarit, però que pot tenir relació amb *boix* 'criatura' < 'penis < 'mà de morter'; o amb *boix* 'crit de l'ocell ' = 'bel del nin que plora'); o amb un deverbal de *boixar* 'practicar el coit'.

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

AGUILÓ, Cosme / MESTRE, Antoni (2008): «Morus bassanus». *Llengua Nacional*, 63, p. 27-28.

AGUILÓ, Cosme / MESTRE, Antoni (2017): *Atles ornitonímic de les Illes Balears*. Barcelona-Palma: Institut d'Estudis Catalans-Institut d'Estudis Baleàrics.

ÀLVAREZ-CROS, Carlos / TRABALON, Fran (2017): *Guia de camp dels ocells a Catalunya*. Barcelona: Omega.

Anyés = ANYÉS, Joan Baptista (2001): *Obra profana. Apologies, València 1545*, introducció d'Eulàlia Duran i Grau, edició del text llatí i traducció catalana de Martí Duran i Mateu. Barcelona: Universidad Nacional de Educación a Distancia-Reial Acadèmica de Bones Lletres.

BDLC = ALCOVER, Antoni M. (1902-1936): *Bolletí del diccionari de la llengua catalana*. <https://alcover.iec.cat/entrada.asp?c_epigraf=2>.

CHANTRAINE, Pierre (1999): *Dictionnaire étymologique de la langue grecque. Histoire des mots*, Paris: Klincksieck.

CIVAL = Acadèmia Valenciana de la Llengua (2013): *Corpus informatitzat del valencià*. <http://cival.avl.gva.es/cival/buscador.jsp>.

COSTA JUAN, Santiago (1987): *L'Estany Pudent, un món d'ocells*, Eivissa, Institut d'Estudis Eivissencs, Impremta Ibosim, Col·lecció Nit de Sant Joan/11.

DCVB = ALCOVER, Antoni M. / MOLL, Francesc de B. (1985 [1930-1962]): *Diccionari català-valencià-balear*, 10 vol. Ciutat de Mallorca: Moll. Cinquena edició.

DECat = COROMINES, Joan (1980-2001): *Diccionari etimològic i complementari de la llengua catalana*, 10 vol. Barcelona: Curial; La Caixa.

DGE = *Diccionario griego-español.* Madrid: CSIC.

Dicc. Aguiló = *Diccionari Aguiló. Materials lexicogràfics aplegats per Marian Aguiló i Fuster* (1915-1931), revisats i publicats per Pompeu Fabra i Manuel de Montoliu. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 8 vols.

DIEC = Institut d'Estudis Catalans: *Diccionari de la llengua catalana.* https://dlc.iec.cat/.

FIGUERA, Pere Antoni (1840): *Diccionari mallorquí-castellà.* Palma: Imprenta y librería de Esteva Trias.

FIDEL, Luis / BATALLER, Vicent / TORMO, Josep / BELTRAN, Vicent / SEGURA, Carles (2014): *El nom popular dels ocells al migjorn valencià.* Alacant: Institut Alacantí de Cultura Juan Gil-Albert.

FORCELLINI, Egidio (1858-1875): *Lexicon totius latinitatis.* Patavii.

FUSTER, Joan (1970): *L'albufera de València.* València: Edicions Bromera.

GDLC = (1998): *Gran diccionari de la llengua catalana.* Barcelona: Enciclopèdia Catalana.

Guia = VÁZQUEZ, Joan / MALUQUER-MARGALEF, Joan (2014): *Guia pràctica per conèixer la natura de Catalunya*. Lleida: IPCENA.

LIDDELL, Henry / SCOTT, Robert (1951): *A Greek-English Lexicon.* Oxford: University Press.

MARTÍ GADEA, Joaquim (1891): *Diccionario general valenciano-castellano.* València: Imprenta de José Canales Romá.

MARTÍ MESTRE, Joaquim (2011): *Diccionari de Josep Bernat i Baldoví (1809-1864) en el seu context històric.* València: Denes editorial.

MOLL, Francesc de B. (2006): *Gramàtica històrica catalana.* València: Universitat de València.

ORELLANA, Marc Antoni (1795): *Catalogo dels pardals de l'Albufera de Valencia.* Vlència: [s. n.].

ORTEGA, Enric (2017): *Diccionari etimològic dels noms científics dels ocells dels Països Catalans.* Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, Secció de Ciències Biològiques.

PALDC = VENY, Joan (2007-2023): *Petit atles lingüístic del domini català.* Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 9 vols.

RIBES, Enric (1991): *Aportació pitiüsa al Diccionari català-valencià-balear.* Eivissa: Institut d'Estudis Eivissencs.

ROSSICH, Albert (1985): *Poesia eròtica i pornogràfica catalana del segle XVII.* Barcelona: Quaderns Crema.

SVENSON, Lars (2024): *Guia d'ocells.* Barcelona: Omega.

Valbuena reformado = (1851): *Diccionario latino-español.* Madrid: Librería de C. Bailly-Baillière.

VENY, Joan (1999): *Aproximació al dialecte eivissenc.* Mallorca: Moll.

VENY, Joan (2022): *Història lingüística dels nostres peixos.* Barcelona: Institut d'Estudis Catalans.